

KS. STANISŁAW URBAŃSKI

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

ORCID 0000-0002-3992-4687

ŚWIĘTOŚĆ ŹRÓDŁEM I OWOCEM NOWEJ EWANGELIZACJI WEDŁUG KS. PROF. CZESŁAWA PARZYSZKA

WPROWADZENIE

Najważniejszym zadaniem Kościoła w teraźniejszości i przyszłości jest nowa ewangelizacja. Jest to bowiem wypełnianie przez Kościół misji zleconej przez Jezusa. Dlatego jest aktualne polecenie Mistrza, że nie ma innej Ewangelii, której trzeba strzec i głosić zawsze. Jest to więc ta sama Ewangelia głoszona ciągle nowym ludziom, w nowych sytuacjach i warunkach życia. Jest głoszeniem zbawczego orędzia o Osobie Jezusa, które ma doprowadzić człowieka do osobowego spotkania z Nim. Zatem ewangelizacja konieczna jest dla wszystkich wyznawców Kościoła, który jest wspólnotą nieustannie ewangelizowaną. Dzięki nowej ewangelizacji istnieje potrzeba budowania i kształtowania Kościoła jako wspólnoty wiary, przeżywanej w miłości, będącej kręgosłupem świętości każdego ucznia Jezusa. Albowiem w ewangelizacji nie chodzi o jakąś teorię, ale o życie duchowe w określonej nadziei życia wiecznego. Nowa ewangelizacja jest zakorzeniona w odwiecznym, zbawczym planie Trójjedynego Boga, który posyła Syna na świat, aby Ewangelia została ogłoszona wszelkiemu stworzeniu (por. Mk 16, 15).

KS. STANISŁAW URBAŃSKI

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

ORCID 0000-0002-3992-4687

HOLINESS AS A SOURCE AND FRUIT OF THE NEW EVANGELISATION ACCORDING TO REV. PARZYSZEK

The most important task of the Church today and in the future is the new evangelisation. For it is the fulfilment by the Church of the mission commissioned by Jesus. Therefore, the Master's command that there is no other Gospel to be guarded and proclaimed always is valid. It is, in fact, the same Gospel preached again and again to new people, in new contexts and in new conditions of life. It is the proclamation of the salvific message of the Person of Jesus, which is to lead man to a personal encounter with Him. Therefore, evangelisation is necessary for all believers in the Church, which is a constantly evangelised community. With the new evangelisation, there is a need to build and shape the Church as a community of faith, lived in love, which is the backbone of the holiness of every disciple of Jesus. For evangelisation is not about some theory, but about spiritual life in the definite hope of eternal life. The new evangelisation is rooted in the eternal salvific plan of the Triune God, who sends his Son into the world so that the Gospel may be proclaimed to every creature (cf. Mk 16:15).

Trzeba podkreślić, że ks. Parzyszek¹ umieszcza nową ewangelizację w kontekście teologii nadziei, uważając ją za drogę życia duchowego współczesnego człowieka w Kościele nadziei. Jan Paweł II widzi wyjście człowieka z różnych współczesnych zagrożeń poprzez realizację posłannictwa Kościoła na drodze odbudowania nadziei. Dlatego Autor pisze o istocie i źródłach nadziei, uwzględniając Maryję jako źródło nadziei i pociechy, gdyż Ona w tym pomaga. Jest Ona Gwiazdą nadziei i Gwiazdą nowej ewangelizacji. To Kościół głosi Ewangelię nadziei, a także jako służący Ewangelii nadziei. Kościół ma nieść orędzie nadziei, pokoju i jedności. Wobec tego dzieło nowej ewangelizacji ma prowadzić wiernych do odnowienia więzi z Bogiem, czyli do świętości i do wzbudzenia troski o zbawienie innych oraz do budowania doczesnego porządku świata według myśli Bożej.

Nie będziemy analizować wszystkie istotne elementy nowej ewangelizacji, jakie przedstawia ks. Parzyszek. Zwrócimy uwagę na człowieka jako jej podmiot: ku nowemu człowiekowi w Chrystusie i ku budowaniu cywilizacji miłości. Ale w tym procesie dokonuje się uświęcenie chrześcijanina i jednocześnie jest on źródłem ewangelizacji.

1. ISTOTNE ELEMENTY NOWEJ EWANGELIZACJI

Ks. Parzyszek najpierw wyjaśnia trzy podstawowe pojęcia: apostołstwo, ewangelizacja i nowa ewangelizacja, sięgając do Nowego

¹ Ks. C. Parzyszek emerytowany profeost teologii duchowości UKSW. Pełnił wiele funkcji w Zarządzie Prowincjalnym Księży Palotynów jako prowincjał, wiceprowincjał. Pełnił szereg funkcji w ramach Komisji Episkopatu Polski ds. Misji, Apostolstwa Świeckich, Współpracy z Laikatem, Powołań. Był przewodniczącym Konferencji i Konsulty Wyższych Przełożonych Zakonów Męskich w Polsce (1996-2005). Badania naukowe skupiały się nad duchowością nowej ewangelizacji, duchowością zakonną, duchowością palotyńską, duchowością życia konsekrowanego, duchowością powołań, misji, apostołatu. Promotor licznych prac doktorskich i magisterskich. Autor naukowych książek i artykułów, recenzji itd. Organizator 18 sesji plenarnych i 3 sympozjów międzyzakonnych z udziałem Prefekta Kongregacji ds. Instytutów Życia Apostolskiego. W 1999 roku brał udział w Zgromadzeniu Specjalnym Europejskiego Synodu Biskupów.

However, it is important to emphasise that Rev. Parzyszek¹ places the new evangelisation in the context of a theology of hope, considering it as a way of spiritual life for contemporary man in the Church of hope. John Paul II sees man's way out of various modern dangers through the realisation of the Church's mission on the way of restoring hope. This is why the Author writes about the essence and sources of hope, considering Mary as the source of hope and consolation, as She facilitates this. She is the Star of hope and the Star of the new evangelisation. It is the Church that proclaims the Gospel of hope, and as a minister of the Gospel of hope. The Church is to bring the message of hope, peace and unity. In view of this, the work of the new evangelisation is to lead the faithful to renew their relationship with God, that is to say, to holiness and to arouse concern for the salvation of others and to build up the temporal order of the world according to God's thought.

This study will not analyse all the essential elements of the new evangelisation as presented by Rev. Parzyszek. It focuses on man as its subject: towards a new man in Christ and towards building a civilisation of love. It is in this process that the sanctification of the Christian takes place and at the same time he is the source of evangelisation.

¹ Rev. Parzyszek retired profest of theology of spirituality at UKSW. He performed many functions in the Provincial Government of the Palotines as Provincial, Vice Provincial. He held a number of positions within the Polish Episcopal Commission for Missions, Lay Apostolate, Cooperation with the Laity, Vocations. He was chairman of the Conference and Consulate of the Major Superiors of the Male Religious Orders in Poland (1996-2005). His research focuses on the spirituality of the new evangelization, religious spirituality, Palotinian spirituality, spirituality of consecrated life, spirituality of vocations, mission, and apostolate . Promoter of numerous doctoral and master's theses. Author of scientific books and articles, reviews, etc. Organiser of 18 plenary sessions and 3 inter-confessional symposia with the participation of the Prefect of the Congregation for Institutes of Apostolic Life. In 1999 he participated in the Special Assembly of the European Synod of Bishops.

Testamentu, do Tradycji i aktualnego nauczania Kościoła i papieży oraz nauczania teologów. W ten sposób Autor przedstawił analizę pojęcia apostołstwo i ewangelizacja, zaznaczając, że jest ona rzeczywistością bogatą, wielowarstwową, dynamiczną i różnorodną.² Pomijając analizę powyższych określeń, Autor prezentuje pojęcie nowej ewangelizacji jako odnowiony sposób głoszenia Dobrej Nowiny. „Jest ona pewnym typem ewangelizacji, albo – jak uważają niektórzy – jej aspektem. Kieruje się ona do tych chrześcijan, dla których Ewangelia przestała być Dobrą Nowiną o zbawieniu. Chodzi tu przede wszystkim o kraje Pierwszego Świata zarażone konsumizmem, nieczułe na ludzką biedę, hołdujące zasadzie: żyć tak, jak gdyby Bóg nie istniał. Panujące w nich zobojętnienie religijne i zupełny brak praktycznego odniesienia do Boga nawet wobec najpoważniejszych problemów życiowych są zjawiskiem nie mniej niepokojącym i destruktywnym niż jawny ateizm”³.

Dlatego głównym zadaniem nowej ewangelizacji jest ukazać Boga w Jego relacji do człowieka, a przede wszystkim ukazać Jego miłość do ludzi. W tym kontekście Bóg jawi się jako miłujący Ojciec. Wobec tego dzisiaj podkreślamy, że świętość polega na umiłowaniu Boga, który pierwszy umiłował ludzi i na miłości bliźniego. To Bóg jest miłowany we wszystkich stworzeniach, całkowicie i całym sercem. Miłość Boga nie może być w pełni zrealizowana bez umiłowania ludzi, których sam Bóg miłuje. Chrześcijanin stworzony na obraz Boga ma miłować ludzi, gdyż i oni są stworzeni na Jego obraz. Z tej to miłości wypływa ewangelizacja, która jest wyrazem miłości Boga i drugiego człowieka. Miłość Boga do człowieka zobowiązuje do odpowiedzi na tę miłość. Dlatego powinna się ona przejawiać w trosce o obecność Boga w drugim człowieku, a więc w przyjęciu przez niego obowiązku ewangelizacji. Miłość bliźniego,

² Por. C. Parzyszek, *Nowa ewangelizacja – drogą Kościoła do nadziei. Refleksje w oparciu o nauczanie Jana Pawła II*, Biblioteka Instytutu Teologii Apostolstwa, t. 10. „Apostolicum” Żąbki 2010, s. 153-158.

³ Tamże, s. 169.

1. ESSENTIAL ELEMENTS OF THE NEW EVANGELISATION

Rev. Parzyszek first explains the three basic concepts: apostolate, evangelization and new evangelization, drawing on the New Testament, Tradition and current teaching of the Church and the popes, as well as the teaching of theologians. In this way, the author has presented an analysis of the term apostolate and evangelisation, pointing out that it is a rich, multi-layered, dynamic and diverse reality.² Leaving aside the analysis of the aforementioned terms, the Author presents the concept of new evangelisation as a renewed way of proclaiming the Good News. It is a certain type of evangelisation, or, as some believe, an aspect thereof. It targets those Christians for whom the Gospel has ceased to be the Good News of salvation. This is especially true of First World countries infected by consumerism, insensitive to human misery, and committed to the principle of living as if God did not exist. Their religious indifference and total lack of practical reference to God, even in the face of life's most serious problems, is no less disturbing and destructive than blatant atheism.³

Therefore, the main task of the new evangelisation is to show God in His relationship to man and, above all, to show His love for people. In this context, God appears as a loving Father. In view of this, today we emphasise that holiness consists in loving God, who first loved people, and in loving our neighbour. It is God who is loved in all creatures, completely and wholeheartedly. The love of God cannot be fully realised without loving the people whom God himself loves. The Christian, created in the image of God, is to love people because they too are created in His image. And it is out of this love that evangelisation springs, and it becomes an expression of love between God and the other person. God's love for man obliges us to respond to this love. Therefore, it should be manifested in a concern for God's presence in the other person, and thus

² Por. C. Parzyszek, *Nowa ewangelizacja – drogą Kościoła do nadziei. Refleksje w oparciu o nauczanie Jana Pawła II*. Biblioteka Instytutu Teologii Apostolstwa, t. 10. „Apostolicum” Żabki 2010, s. 153-158.

³ Tamże, s. 169.

która czerpie źródło z Boga, przynagla człowieka do apostołstwa, czyli zatroskania o zbawienie bliskich i każdego człowieka.⁴

Nowa ewangelizacja, do której wzywa Jan Paweł II, to odtworzenie przez wieki uświęcającej syntezy kontemplacji i akcji. Jest to przypomnienie na nowo powszechnego powołania do świętości i do ewangelizacji. Chrześcijanin najpierw powinien osiągnąć głębokie życie duchowe, otworzyć się na dar Ducha Świętego i dopiero w odpowiedzi podjąć dzieło głoszenia Ewangelii. Innymi słowy, musi nastąpić przyjęcie Jezusa, dokonane w Duchu Świętym z wiarą i miłością, wówczas powstanie zjednoczenie z Nim. Dlatego też mistyczny związek z Chrystusem, osobowe przyjęcie Jezusa, wejście w relację osoby do osoby, zjednoczenie przez wiarę, oddanie się, miłość, stanowią istotę życia duchowego chrześcijanina, a zarazem są źródłem jego siły do apostołstwa ewangelizacyjnego. Zatem przyjęcie przez człowieka Jezusa sprawia w nim określone skutki, czyli formuje duchowo do podjęcia ewangelizacji. Chrześcijanin, pogłębiając swoje życie duchowe, czyli umiłowanie Boga, zdobywa moc do ewangelizacji bliźnich. Wobec tego kontemplacja jest źródłem światła do rozeznania kierunku działań ewangelizacyjnych oraz daje człowiekowi moc do wykonywania jej czynności. Wszelkie działania, aby były owocne, muszą wypływać ze zjednoczenia z Jezusem, a równocześnie podejmowane zbliżają do Niego. Tak rozumiana kontemplacja leży u podstaw wszelkiego rodzaju ewangelizacji, a jednocześnie kształtuje w człowieku miłość do Jezusa, wrażliwego na potrzeby człowieka. Sam modlił się, a więc swoją modlitwą łączył z misją apostołską. Chrześcijanin na wzór Chrystusa od działania apostołskiego powinien przechodzić do modlitwy, wtedy modlitwa kontemplacyjna pobudza do powinności apostołskiej. Prawidłowe rozumienie modlitwy kontemplacyjnej pozwala ją określić jako odbicie w świadomości duchowej apostoła zaangażowania ewangelizacyjnego.

⁴ Por. S. Urbański, *Życie kontemplacyjno-czynne chrześcijanina*, w: *Świętość chrześcijanin*, red. S. Urbański, W. Gałazka, seria: *Mistyka Polska* 118, Warszawa 2012, s. 143.

in his acceptance of the duty to evangelise. Love of neighbour, which draws its source from God, impels man to apostolicity, that is, concern for the salvation of loved ones and of every human being.⁴

The new evangelisation called for by John Paul II is the restoration of the centuries-old sanctifying synthesis of contemplation and action. It is a reminder anew of the universal vocation to holiness and to evangelisation. The Christian must first attain a deep spiritual life, open himself to the gift of the Holy Spirit and only in response undertake the work of proclaiming the Gospel. In other words, there must be an acceptance of Jesus, made in the Holy Spirit with faith and love, then union with Him will be established. Therefore, the mystical union with Christ, the personal reception of Jesus, the entry into a person-to-person relationship, the union by faith, surrender, love, constitute the essence of the Christian's spiritual life and thus are the source of his strength for the apostolate of evangelisation. So man's acceptance of Jesus has certain effects in him, that is, it forms him spiritually to undertake evangelisation. By deepening his spiritual life, that is to say, his love of God, the Christian acquires the power to evangelise his neighbour. In view of this, contemplation is a source of light for discerning the direction of evangelisation activities and gives man the power to carry out its activities. All actions, in order to be fruitful, must flow from union with Jesus and, when undertaken, bring one closer to Him. Contemplation, so understood, lies at the heart of all evangelisation, and at the same time forms in man a love for Jesus, sensitive to the needs of man. He himself prayed, and so combined his prayer with an apostolic mission. The Christian, following the example of Christ, should move from apostolic action to prayer, as only in this way does contemplative prayer stimulate apostolic duty. A correct understanding of contemplative prayer allows it to be defined as a reflection in the spiritual consciousness of the apostle of the commitment to evangelisation. Then, the commitment to the apostolate will always

⁴ Por. S. Urbański, *Życie kontemplacyjno-czynne chrześcijanina*, w: *Świętość chrześcijanin*, red. S. Urbański, W. Gałązka, seria: *Mistyka Polska* 118, Warszawa 2012, s. 143.

Wówczas zaangażowanie w apostołat będzie zawsze obecne w świadomości ewangelizatora, wyrażając się w kontemplacji.⁵

Ks. Parzyszek pisze, że nowy impuls do ewangelizacji otrzymujemy z przemieniającego spotkania z Bogiem żywym; czyli wypływa on z osobistego doświadczenia bliskości Boga, dotknięcia Jego Miłości. W takiej sytuacji pojawia się spontaniczne, naturalne pragnienie przekazania tej Miłości innym. Człowiek, który uświadomi sobie wielkość łaski zbawienia, niejako dotknie Miłości Boga, nie może zatrzymać tego dla siebie, zaczyna się tym dzielić. Wtedy możemy powiedzieć o nowej gorliwości, której trwałość i moc zależy od intymnej relacji z Chrystusem. Nowa gorliwość rodzi się z totalnego poddania życia Bogu. Usta ewangelizatorów powinny płonąć miłością ku Chrystusowi, głosić Jego orędzie, a w ich codzienności odbijać się będzie Jego życie.⁶

Dopiero w powyższym kontekście, możemy zrozumieć nauczanie Jana Pawła II o cywilizacji miłości. Zaznacza ks. Parzyszek, że pojęcie cywilizacji miłości dotyczy przede wszystkim postawy człowieka względem Boga i bliźnich, relacji do drugiego człowieka itd., którą ma charakteryzować miłość. Ma ona też charakteryzować życie społeczne. Miłość jest wielką ukrytą siłą obecną w rzeczywistości ludzi, zdolną do pobudzenia ich do solidarności z innymi i do przewyciężenia tego wszystkiego, co zagraża więzi istniejącej pomiędzy nimi i pomiędzy narodami. Postawa, którą znamionuje miłość kształtowana na miarę miłosiernej miłości Boga, pobudzająca do braterskiej solidarności z innymi, na pewno jest wznoszeniem w życie społeczne nowego stylu życia i współżycia ludzi. Stąd Jan Paweł II stwierdza, że miłość do bliźnich, winna stać się fundamentem cywilizacji miłości.⁷

Papież nawiązuje w encyklice *Dives in misericordia* do pojęcia miłości miłosiernej objawionej św. Faustynie przez Jezusa. Jej apostołat polegał nie tylko na przyjęciu i głoszeniu, ale również na wyprasaniu miłosierdzia Bożego dla innych. Aby mogła tę misję wykonywać, była przekonana, że to dzieło nie spoczywa na niej, ale na Bogu, który jest

⁵ Por. tamże, s. 144-145.

⁶ Por. C. Parzyszek, dz. cyt., s. 171-172.

⁷ Por. tamże, s. 316-318.

be present in the consciousness of the evangeliser, expressing itself in contemplation.⁵

Rev. Parzyszek writes that we receive a new impulse to evangelise from a transforming encounter with the living God; that is, it flows from a personal experience of being close to God, of touching His Love. It is only then that a spontaneous, natural desire to communicate this Love to others arises. A person who becomes aware of the greatness of the grace of salvation, touches, as it were, the Love of God, cannot keep it to himself; and begins to share it. Then we can speak of a new zeal, the permanence and power of which depends on an intimate relationship with Christ. The new zeal is born of a total surrender of life to God. The mouths of evangelisers should be on fire with love for Christ, proclaiming His message and reflecting His life in their daily life.⁶

It is only in the above context that we can understand John Paul II's teaching on the civilisation of love. Rev. Parzyszek points out that the notion of a civilisation of love refers primarily to man's attitude towards God and neighbours, relationship to others, etc., which is to be characterised by love. It is also to characterise social life. Love is the great hidden force present in people's reality, capable of rousing them to solidarity with others and of overcoming everything that threatens the bond existing between them and between peoples. An attitude characterised by a love shaped to the measure of God's merciful love, stimulating fraternal solidarity with others, is certainly an elevation of a new style of life and coexistence among people in society. Hence, John Paul II states that love for others should become the foundation of a civilisation of love.⁷

In his encyclical *Dives in misericordia*, the Pope refers to the concept of merciful love revealed to St Faustina by Jesus. Her apostolate consisted not only in receiving and preaching, but also in asking God's mercy for others. In order for her to carry out this mission, she was convinced that this work did not rest with her, but with God, who was

⁵ Por. tamże, s. 144-145.

⁶ Por. C. Parzyszek, dz. cyt., s. 171-172.

⁷ Por. tamże, s. 316-318.

autorem tej misji. Jej apostołstwo było zakorzenione w życiu duchowym; było ukierunkowaniem na wymiar duchowy, dlatego dawało autentyczne owoce ewangelizacji. Trzeba dodać, że św. Faustyna, zjednoczona mistycznie z Bogiem, apostołstwo głoszenia i wypraszenia miłosierdzia Bożego nie ogranicza tylko do tu i teraz, ale sięga aż po wieczność. Otwarcie się św. Faustyny na misję Boga dokonuje się w kontekście kontemplacji, z którą ściśle wiąże się konieczność przyjęcia takiego sposobu życia, które byłoby świadectwem otrzymania łaski ewangelizacji. Ma to być życie w ciągłym zjednoczeniu z Bogiem. Można powiedzieć słowami Jana Pawła II, że „żyła tajemnicą Chrystusa posłanego” (RM 87-89). Św. Faustyna tego związku apostołatu z kontemplacją nie ogranicza do rozpoznania w sobie powołania do bycia apostołką, ale inspiruje on ją do szczególnej aktywności głoszenia miłosierdzia Bożego. Kontemplacja była dla niej źródłem światła do rozeznania kierunku działań apostołskich oraz dawała jej moc do wykonywania czynności. Wszelkie działania, uważa, aby były owocne, muszą wypływać ze zjednoczenia z Jezusem, a równocześnie tak podejmowane zbliżają do Niego. Tak rozumiana kontemplacja leży w podstaw wszelkiego rodzaju apostołatu, a jednocześnie kształtuje w niej obraz miłosiernego Jezusa.⁸

Jan Paweł II, jak pisze Autor, w sposób przejrzysty wyjaśnia ten proces w encyklice *Dives in misericordia*. Pokazuje że istnieje ścisły związek pomiędzy miłosierdziem a sprawiedliwością. Zwróca uwagę na to, że autentyczne miłosierdzie jest jakby głębszym źródłem sprawiedliwości i zarazem jakby doskonalszym wcieleniem sprawiedliwości. Okazanie komuś miłości miłosiernej, przebaczenie i obdarowanie jest aktem poszanowania godności człowieka oraz sprawia, że obdarowany świadczy miłosierdzie swemu darczyńcy, a tym samym obaj są świadczącymi i przyjmującymi je. Prowadzi do jednoczenia ludzi pomiędzy sobą. Dlatego Jan Paweł II podkreśla, że miłosierdzie jest niezwykle istotnym czynnikiem nadawania stosunkom wzajemnym pomiędzy ludźmi takiej postaci, aby charakteryzowało je poszanowanie wszystkiego, co ludzkie i wzajemne braterstwo. Miłość społeczna przewyższa

⁸ Por. S. Urbański, dz. cyt., s. 144-145.

the author of that mission. Her apostolate was rooted in the spiritual life; it was oriented towards the spiritual dimension, and therefore gave authentic sheep to evangelisation. It must be added that St Faustina, mystically united to God, did not limit her apostolate of proclaiming and interceding for God's mercy only to the here and now, but reached into eternity. St Faustina's openness to God's mission takes place in a context of contemplation, which is closely linked to the necessity of adopting a way of life that would bear witness to receiving the grace of evangelisation. It is to be a life of constant union with God. It can be said in the words of John Paul II that she 'lived the mystery of Christ sent' (RM 87-89). St Faustina does not limit this link between the apostolate and contemplation to recognising in herself a vocation to be an apostle, but it inspires her to be particularly active in proclaiming God's mercy. Contemplation was a source of light for her to discern the direction of her apostolic activities and gave her the power to carry out her actions. To be fruitful, she believes, all activities must flow from the union with Jesus, and at the same time, when undertaken in this way, they bring her closer to Him. Contemplation, understood in this way, lies at the heart of any apostolate and at the same time forms in it the image of the merciful Jesus.⁸

John Paul II, as the author writes, clearly explains this process in his encyclical *Dives in misericordia*. He shows that there is a close connection between mercy and justice. He points out that authentic mercy is like a deeper source of justice and at the same time like a more perfect incarnation of justice. Showing merciful love to someone, forgiving and bestowing it, is an act of respect for human dignity and causes the recipient to render mercy to his or her giver, and thus both of them are givers and receivers. It leads to uniting people among themselves. This is why John Paul II emphasises that mercy is an extremely important factor in shaping relationships between people in such a way that they are characterised by respect for all that is human and by mutual fraternity.

⁸ Por. S. Urbański, dz. cyt., s. 144-145.

sprawiedliwość społeczną i tylko ona gwarantuje, że pomiędzy ludźmi zapanuje pełna sprawiedliwość.⁹

Ks. Parzyszek wyjaśniając naukę Jana Pawła II stwierdza, że konkretny człowiek w tej cywilizacji, ciesząc się afirmacją jego osoby, doświadczając miłości, miłosierdzia, może się rozwijać w kierunku pełni człowieczeństwa, oraz jest zarazem zobowiązany do okazywania miłości, do świadczenia miłosierdzia innym ludziom, do wejścia w relacje z otoczeniem, z drugim człowiekiem oraz ze społeczeństwem. Osoba ludzka, mając zapewnione w tej cywilizacji warunki godne dla swego rozwoju, jeśli z nich korzysta, może stać się zaczynem przemiany świata w środowisko swego życia. Cechą charakterystyczną cywilizacji miłości jest nieustanne stawianie przez człowieka na pierwszym miejscu tego, co Boże, co nadprzyrodzone, co wieczne i nieprzemijające. Chrześcijanin dąży stale do tego, by być miłosiernym, gdyż miłość, daje początek miłosierdziu. A miejscem kształtowania takiej miłości jest Kościół, gdyż jego główna rola jako budowniczego cywilizacji miłości.¹⁰ Chrześcijanin ma budować cywilizację miłości poprzez podjęcie swego powołania do świętości i do ewangelizacji; poprzez wykonywanie czynności zgodnie z wolą Bożą.¹¹

Trzeba podkreślić, że Jezus jest nie tylko Ewangelizatorem, ale stanowi fundament ewangelizacji. Jest źródłem w poszukiwaniu budulca dla procesu ewangelizowania współczesnego świata. Kiedy człowiek patrzy na Jezusa jako na fundament, wówczas dąży do zjednoczenia z Nim, do zażyłości z Nim. Pójście za Nim pociąga za sobą ogromne i nieskończone daleko idące konsekwencje w wymiarze ewangelizacji. W Jezusie człowiek transcenduje siebie w Bogu poprzez to, że Bóg zniża się do poziomu kondycji ludzkiej. Wcielenie ustawia pomiędzy człowiekiem i Bogiem „cudowną zamianę”, dzięki której człowiek staje się partnerem samego Boga. Tylko wtedy człowiek odkrywa, jak ważnym jest w oczach Bożych. Ubóstwienie człowieka w Bogu-człowieku wynosi uczłowieczenie do punktu kulminacyjnego. Bez poznania

⁹ Por. C. Parzyszek, dz. cyt., s. 318-319.

¹⁰ Por. tamże, s. 312, 326-327.

¹¹ Por. tamże, s. 330.

Social charity surpasses social justice and only it guarantees that full justice will prevail between people.⁹

In explaining the teachings of John Paul II, Rev. Parzyszek states that a concrete human being in this civilisation, enjoying the affirmation of his or her person, experiencing love and mercy, can develop towards the fullness of humanity, and is at the same time obliged to show love, to render mercy to other people, to enter into relationships with the environment, with the other person and with society. The human person, provided with conditions worthy of his development in this civilisation, if he makes use of them, can become a leaven for the transformation of the world into the environment of his life. A characteristic feature of the civilisation of love is man's constant prioritisation of the divine, the supernatural, the eternal and the imperishable. The Christian strives constantly to be merciful, because love, gives rise to mercy. And the place for the formation of such love is the Church, because of its central role as builder of the civilisation of love.¹⁰ The Christian is to build the civilisation of love by taking up his vocation to holiness and to evangelisation; by doing according to the will of God.¹¹

It must be emphasised that Jesus is not only the Evangeliser, but He is the foundation of evangelisation. He is the source in the search for the building blocks for the process of evangelising the modern world. When one looks to Jesus as the foundation, then one seeks union with Him, intimacy with Him. Following Him entails enormous and infinite far-reaching consequences in terms of evangelisation. It is in Jesus that man transcends himself in God through the fact that God descends to the level of the human condition. The incarnation sets up a 'miraculous exchange' between man and God, whereby man becomes a partner with God himself. Only then does man discover how important he is in God's eyes. The divinisation of man in the God-man brings humanisation to its climax. Without knowledge of Jesus and His way,

⁹ Por. C. Parzyszek, dz. cyt., s. 318-319.

¹⁰ Por. tamże, s. 312, 326-327.

¹¹ Por. tamże, s. 330.

Jezusa i Jego drogi człowiek nie może do końca zrozumieć siebie samego i ma utrudnioną drogę do zjednoczenia w miłości z Nim. Chrystus jako fundament ewangelizacji wprowadza ludzi w tajemnicę życia wiecznego, którego początek jest na ziemi, a dopełnienie w niebie.¹² Innymi słowy, prowadzi ona do pełni życia w Chrystusie.

2. KU CZŁOWIEKOWI W CHRYSZTUSIE

W powyższym kontekście widzimy jak ważna jest w ewangelizacji osobista świętość chrześcijanina głoszącego Dobrą Nowinę i jak ważna jest ona dla jej owocności. Zachodzi wzajemna relacja. Świętość jest odpowiednią postawą życia, w której człowiek współpracuje z działaniem Ducha Świętego, który przebywa w nim. Dlatego rola człowieka nie jest bierna, ma on przygotować drogę lasce Ducha Świętego i współpracować z nią. Celem zaś Ducha Świętego jest duchowe przekształcenie chrześcijanina, aby osobiście mógł świadczyć o swoim życiu i wobec innych ludzi o Królestwie Bożym. Świętość powoduje, iż człowiek otwiera się na działanie Trójjedynego Boga i pogłębia jedność z Nim.

Dlatego ks. Parzyszek ukazuje w analizie nauczania Jana Pawła II główne skupienie na człowieku. Mówiąc o kierunku nowej ewangelizacji Papież podkreśla „ku nowemu człowiekowi w Chrystusie” w myśl słów św. Pawła, „starego człowieka” i dążył, by wszyscy ludzie przyoblekli „nowego człowieka” odnawiającego się wciąż ku głębszemu poznaniu Boga (por. Kol 3, 9-10). Ojciec Święty uważa, że po upływie tylu wieków od Jezusa, są nadal „starzy ludzie”. Mówiąc o „starym” i „nowym człowieku” używa tych pojęć w sensie posługiwania się nimi przez św. Pawła. Dla Jana Pawła II człowiek „stary”, to człowiek grzechu. Jego cechą jest nieposłuszeństwo Bogu. Pozostaje on pod wpływem ojca kłamstwa i jest niewolnikiem grzechu oraz ulega degradacji, będącej następstwem grzechu, a ponadto pełen jest wewnętrznej udręki sumienia, która jest udziałem człowieka wydanego w niewolę zła.¹³

¹² Por. S. Suwiński, *Duchowość młodzieży w perspektywie ewangelizacji*, Pelplin 2021, s. 233, 243, 245-247.

¹³ Por. C. Parzyszek, dz. cyt., s. 260-262.

man cannot fully understand himself and has a hindered path to union in love with Him. Christ, as the foundation of evangelisation, introduces people to the mystery of eternal life, the beginning of which is on earth and the fulfilment of which is in heaven.¹² In other words, it leads to the fullness of life in Christ.

2. TOWARDS A MAN IN CHRIST

In this context, we notice how important the personal holiness of the Christian proclaiming the Good News is in evangelisation and how important it is for its fruitfulness. There is a reciprocal relationship. Holiness is an appropriate attitude of life in which the person cooperates with the action of the Holy Spirit who dwells in him. Therefore, man's role is not passive; he has to prepare the way for the grace of the Holy Spirit and cooperate with it. In turn, the aim of the Holy Spirit is to transform the Christian spiritually, so that he or she can personally bear witness to the Kingdom of God in his or her own life and to other people. Holiness causes a person to open up to the action of the Triune God and deepens unity with Him.

This is why Rev. Parzyszek shows the main focus on man in his analysis of John Paul II's teaching. Speaking of the direction of the new evangelisation, the Pope emphasises 'towards the new man in Christ', in the words of St Paul, 'the old man' and strives for all people to clothe themselves with the 'new man' being renewed continually towards a deeper knowledge of God (cf. Col 3:9-10). The Holy Father believes that after so many centuries following the time of Jesus, there are still „old people”. When speaking of the 'old' and the 'new man', he uses these terms as St Paul would use them. For John Paul II, the 'old' man is the man of sin. His characteristic is disobedience to God. He remains under the influence of the father of lies and is a slave to sin and undergoes the degradation that is the consequence of sin, and he is full of the inner

¹² Por. S. Suwiński, *Duchowość młodzieży w perspektywie ewangelizacji*, Pelplin 2021, s. 233, 243, 245-247.

Autor podkreśla, że zdaniem Jana Pawła II, skutkiem grzechu jest oddzielenie człowieka od Boga. Zatem istnieje przepaść między człowiekiem grzechu a Bogiem oraz między tym człowiekiem a innymi ludźmi. Człowiek grzechu doświadcza rozdarcia wewnętrznego, co przynosi mu cierpienie i poczucie odłączenia, odtrącenia i samotności. Brak jedności i podziały zauważalne w świecie mają swą przyczynę w wewnętrznej ranie człowieka, w grzechu zalegającym w sercu dawnego człowieka, poczynając od grzechu pierworodnego, który każdy nosi w sobie od urodzenia jako dziedzictwo otrzymane od praojców, aż po grzech, który popełnia, nadużywając własnej wolności. Dalej Papież kontynuuje, że grzech jest przyczyną zaburzenia tej pierwotnej jedności, jakiej doświadczył człowiek wówczas, gdy żył w stanie sprawiedliwości przed upadkiem, przed popełnieniem grzechu pierworodnego. W „starym człowieku” naruszony został Boży ład i porządek; popadł on w nędzę, gdyż jego nieposłuszeństwo wobec Boga, odwrócenie się od Boga, czyli grzech deprecjonuje go, pozbawia właściwej mu pełni.¹⁴

Autor podkreśla, że Papież wskazuje na znamiona „starego człowieka”, do których zalicza: zniewolenie przez grzech, pożądanie ciała, oczu oraz pychę żywota, a także pozory autonomii, jaką usiłuje zdobyć przy pomocy posiadanych rzeczy, nieograniczonym używaniem ich dla własnego dobra; władzę, którą traktuje nie jako służbę, ale jako możliwość posługiwania się innymi, często z użyciem przemocy, bez liczenia się ze szkodami, wyrządzonymi bliźnim. „Człowiek stary”, to według Jana Pawła II, to ten, który poprzez grzech utracił „pierwotną sprawiedliwość”, zniweczył Przymierze z Bogiem, doznając w konsekwencji rozbitcia wewnętrznego oraz niezdolności do budowania w prawdzie daru z samego siebie oraz wspólnoty z innymi. W takim człowieku grzech dokonuje strasznego dzieła zniszczenia, a człowiek doznaje lęku z powodu braku uczestnictwa w świętości i w życiu Boga, utraty sensu życia.¹⁵

Kontynuując analizę pojęcia „starego człowieka” Papież stwierdza, że jest nim każdy, kto nie ma w sobie łaski uświęcającej; kto nie skorzystał

¹⁴ Por. tamże, s. 262.

¹⁵ Por. tamże, s. 262-263.

anguish of conscience that is the lot of a man given over to the slavery of evil.¹³

The author emphasises that, according to John Paul II, the effect of sin is to separate man from God. Thus, there is a gap between the man of sin and God and between this man and other people. The man of sin experiences an inner rift, which brings him suffering and a sense of disconnection, repulsion and loneliness. The lack of unity and the divisions noticeable in the world have their cause in the inner wound of man, in the sin lingering in the heart of old man, from the original sin that everyone carries within him from birth as a heritage received from the forefathers, to the sin that he commits by abusing his own freedom. The Pope goes on to say that sin is the cause of the disruption of that original unity that man experienced when he lived in a state of righteousness before the fall, before committing original sin. God's order was violated in the 'old man' who falls into misery because his disobedience to God, his turning away from God, that is, sin depreciates him, deprives him of the fullness proper to him.¹⁴

The author emphasises that the Pope points out the characteristics of the 'old man,' which include: enslavement to sin, lust of the flesh, lust of the eyes and the pride of life, as well as the appearance of autonomy, which he tries to acquire with his possessions, with unlimited use of them for his own benefit; with power, which he treats not as a service, but as an opportunity to use others, often violently, with no regard for the damage done to others. The 'old man', according to John Paul II, is the one who, through sin, has lost his 'original righteousness,' has nullified the Covenant with God, experiencing, as a consequence, an internal breakdown and an inability to build in truth the gift of himself and community with others. In such a person, sin accomplishes a terrible work of destruction, and the person suffers the fear of not participating in holiness and in the life of God, of losing the meaning of life.¹⁵

¹³ Por. C. Parzszek, dz. cyt., s. 260-262.

¹⁴ Por. tamże, s. 262.

¹⁵ Por. tamże, s. 262-263.

z możliwości odnowienia się przez chrzest święty i życia według Ewangelii. Może nim być też człowiek ochrzczony, który trwa w grzechu i nie powrócił do stanu, jaki zaistniał w jego duszy w chwili udzielenia mu sakramentu chrztu. Taki stan pogrąża go w upadku duchowym, aż do stanu dechrystianizacji. Papież podkreśla jego nędzę i płynące z grzechu zagrożenia wezwania do nawrócenia i pokuty; do odnowienia życia przez odzyskanie więzi z Jezusem i do urzeczywistnienia w sobie dojrzałego człowieczeństwa.¹⁶

Widzimy, że elementem łączącym świętość i ewangelizację jest nawrócenie. To w ewangelizacji Jezus wzywa człowieka do nawrócenia, do zmiany umysłu i serca, a więc do zmiany swojego dotychczasowego życia. Nawrócenie oznacza zdecydowane wyjście ze stanu grzechu, a przejście do stanu światłości, do stanu „nowego człowieka”. Powstanie z dawnego upadku nie jest procesem łatwym, gdyż łączy się z przyjęciem podstawowych prawd wiary i otwartością na wiedzę Bożą. Dlatego nawrócenie, przejście ze „starego człowieka” do „nowego człowieka” stwarza sprzyjający klimat dla rozwoju świętości, wskazując kierunki dalszego jej rozkwitu.

Ks. Parzyszek po zaprezentowaniu charakterystyki „starego człowieka” przechodzi do przedstawienia, według Papieża, pojęcia „nowego człowieka”. Staje się człowiek nim od chwili Wcielenia Syna Bożego, gdyż cała ludzkość w Jezusie została odnowiona. Nowy człowiek narodził się w Chrystusie i przez Chrystusa. A swoją nowość zawdzięcza on sprawiedliwości i świętości, wyjednanymi przez Jezusa w tajemnicy paschalnej. To zbawienie wpłynęło na jego system wartości, postawę względem Boga i bliźnich oraz na sposób odniesienia się do samego siebie i do celu, do którego zmierza. Nowe człowieczeństwo urzeczywistnia się w poszczególnych ludziach przez ich otwarcie się na łaskę Jezusa i przyjęcie jej, na zjednoczenie z Nim poprzez sakramenty. Zatem nowym człowiekiem jest każdy, kto stał się uczestnikiem życia Bożego. Żyjąc w jedności z Jezusem, człowiek staje się przeobrażony przez Niego w nowe stworzenie.¹⁷

¹⁶ Por. tamże, s. 263-264.

¹⁷ Por. tamże, s. 264-265.

Continuing his analysis of the concept of the 'old man', the Pope states that he is anyone who does not have sanctifying grace in him; who has not taken advantage of the opportunity to be renewed by Holy Baptism and to live according to the Gospel. It can also be a baptised person who persists in sin and has not returned to the state that existed in his soul at the moment of his baptism. Such a state plunges him into spiritual decline to the point of dechristianisation. The Pope emphasises his misery and the dangers that flow from sin, calling him to conversion and repentance; to renew his life by regaining his relationship with Jesus and to realise in himself a mature humanity.¹⁶

We see that the connecting element between holiness and evangelisation is conversion. It is in evangelisation that Jesus calls a person to conversion, to a change of mind and heart, and therefore to a change of one's present life. Conversion means a definite exit from the state of sin and a transition to the state of light, to the state of the 'new man'. Rising from one's former fall is not an easy process, as it involves accepting the fundamental truths of the faith and being open to the knowledge of God. Therefore, conversion, the transition from the 'old man' to the 'new man', creates a favourable climate for the development of holiness, indicating the directions for its further flourishing.

Having presented the characteristics of the „old man”, Rev. Parzyszek proceeds to present the concept of the 'new man', as defined by the Pope. Man becomes a 'new man' from the moment of the Incarnation of the Son of God, since all humanity has been renewed in Jesus. The new man is born in and through Christ. And he owes his newness to the righteousness and holiness won by Jesus in the Paschal mystery. This salvation has influenced his system of values, his attitude towards God and his fellow human beings, and the way he relates to himself and his goal. The new humanity is realised in individual people through their openness to and acceptance of the grace of Jesus, their union with him through the sacraments. Thus, the new man is everyone who has become a participant in

¹⁶ Por. tamże, s. 263-264.

Ks. Parzyszek analizując nauczanie Papieża, podkreśla, że nowy człowiek to ten, który dzięki Jezusowi odnowi w sobie pierwotny obraz i podobieństwo swego Stwórcy. W tym stwierdzeniu zaakcentowane jest znaczenie dzieła odkupienia, a tym samym miłości miłosiernej Boga, dla zaistnienia w człowieku przemiany duchowej, dzięki której mógł on, jako „stary człowiek” – człowiek grzechu, przeobrazić się w „nowego człowieka”, który doświadczył zbawczych skutków odkupienia, wysłużonych przez Jezusa na krzyżu. Nowy człowiek to człowiek odkupiony, który stając się uczestnikiem życia Bożego, przestał już być niewolnikiem grzechu, bo dzięki łasce Bożej zaszła w nim przemiana czyniąca z niego przybrane dziecko Boże, w którym obecne jest nowe życie. Taki człowiek jest zobowiązany do podjęcia wysiłku zmierzającego do uwyrażnienia w sobie obrazu Bożego, przez upodobnienie do Jezusa. Według Papieża ten proces dokonuje się poprzez przezwyciężenie w sobie tego, co jest grzechem i dziedzictwem grzechu.¹⁸

Nowy człowiek jest dziełem odkupienia, które jest dla ludzi darem Bożym, łaską, i zarazem wezwaniem każdego człowieka do współdziałania z nią w dziele duchowego wyzwolenia, jakie sprawuje w nim Bóg przez Chrystusa. Nowy człowiek mający żyć w prawdziwej świętości, powinien odznaczać się jednością z Bogiem i z bliźnimi, a także pojednaniem się ze sobą samym. Ponadto powinien charakteryzować się stałością procesu zbawczej przemiany, jaka się w nim dokonuje dzięki jedności z Jezusem. U podstaw postępu w rozwoju duchowym nowego człowieka leży uzdolnienie go przez Chrystusa do nowego życia. Taki człowiek uzdolniony do trwania w przyjaźni z Bogiem ma życie duchowe w Duchu Świętym, który jest wewnętrznym źródłem tego życia. W ten sposób nowy człowiek jest pełen takich owoców Ducha Świętego, jak pokój i doskonała miłość do Boga i do innych ludzi. Człowiek ten ma serce nowe, przeniknięte przez Prawdę, która wyzwala i przyjmuje miłość Bożą.¹⁹

Ks. Parzyszek w swojej analizie przedstawia cechy nowego człowieka. Jest on uczestnikiem życia Bożego; osobą, która doświadczyła

¹⁸ Por. tamże, s. 265-266.

¹⁹ Por. tamże, s. 267-268.

the life of God. By living in union with Jesus, man becomes transformed by him into a new creation.¹⁷

When Rev. Parzyszek analyses the Pope's teaching, he emphasises that the new man is the one who, thanks to Jesus, renews in himself the original image and likeness of his Creator. This statement emphasises the importance of the work of redemption, and thus of God's merciful love, for the occurrence of a spiritual transformation in man, thanks to which he could, as the 'old man' - the man of sin, be transformed into the 'new man', who experienced the salvific effects of redemption, merited by Jesus on the cross. The new man is a redeemed man who, having become a participant in the life of God, is no longer a slave of sin, because, by God's grace, a transformation has taken place in him that makes him an adopted child of God in whom new life is present. Such a person is obliged to make an effort to express in himself the image of God by becoming like Jesus. According to the Pope, this process is accomplished by overcoming in oneself what is sin and the legacy of sin.¹⁸

The new man is the work of redemption, which is God's gift to man, grace, and, at the same time, a call to every man to cooperate with it in the work of spiritual liberation which God works in him through Christ. The new man, who is to live a life of true holiness, should be characterised by unity with God and with his neighbour, as well as by reconciliation with himself. Moreover, he should be characterised by the constancy of the process of salvific transformation that takes place in him through union with Jesus. At the heart of the progress in the spiritual development of the new man is his being enabled by Christ to live a new life. Such a person gifted to abide in friendship with God has spiritual life in the Holy Spirit, Who is the inner source of this life. In this way, the new man is filled with such fruits of the Holy Spirit as peace and perfect love for God and for other people. This man has a new heart, permeated by the Truth, which liberates and welcomes the love of God.¹⁹

¹⁷ Por. tamże, s. 264-265.

¹⁸ Por. tamże, s. 265-266.

¹⁹ Por. tamże, s. 267-268.

ogromu Miłosierdzia Bożego, gdyż przez Jezusa została dowartościowana, podniesiona w górę. Dzięki Niemu ukazało się w niej dobro, które do momentu przemiany było przesłonięte przez zło. Nowy człowiek zna odkupieńczy sens cierpienia, który odkrywa dzięki wierze, i zawsze jest gotów stać się uczestnikiem cierpień Chrystusa. Jest on poddany Bogu i z Nim zjednoczony, pełen miłosierdzia dla swych bliźnich. Jego miłość do Kościoła i do innych ludzi stale się udoskonala, a jej wyrazem jest troska o to, by Ewangelia dotarła do wszystkich ludzi. Jest on ukształtowany przez Jezusa na Jego obraz. Dzięki temu czyny nowego człowieka objawiają w całej pełni podobieństwo do obrazu Syna Bożego. Nowym człowiekiem jest każdy chrześcijanin, świadomy i wytrwały w wierze i miłości.²⁰

Trzeba zaznaczyć, że proces przechodzenia ze „starego człowieka” do stanu „nowego człowieka” Papież nazywa procesem zbawczym, coraz pełniejszym otwieraniem się ludzkości na owoce odkupienia do wiecznego życia. Ten proces ma trwać do końca czasów, do momentu zmartwychwstania umarłych, i dokonuje się w sferze, nie dającej się słowami wyrazić, w sferze duchowości. W tym procesie musi nastąpić nawrócenie, czyli przyjęcie daru prawdy sumienia. To uznanie zła wymaga od człowieka wielkiego wysiłku, który Papież nazywa „trudem sumienia”. Ten trud jest niezbędny, ponieważ ukazuje drogę nawrócenia, by odbudować prawdę i miłość w samym sercu człowieka, czyli do otwarcia się na przebaczenie, jakiego udzielić pragnie Bóg.²¹

Według Jana Pawła II proces przemiany duchowej wyraża pokuta, która oznacza wewnętrzną przemianę serca, zachodzącą pod wpływem słowa Bożego i w perspektywie królestwa Bożego. A także oznacza przemianę życia, która winna być zgodna z przemianą wewnętrzną. W tym drugim znaczeniu pokuta oznacza proces nawrócenia, wyrażający stały postęp duchowy; ustawiczne przechodzenie do stanu doskonalszego niż dotychczasowy; ciągłe zbliżanie się do stanu człowieka w pełni nowego.

²⁰ Por. Tamże, s. 268-269.

²¹ Por. tamże, s. 269-270.

In his analysis, Rev. Parzyszek presents the characteristics of the new man. He is a participant in the life of God; a person who has experienced the immensity of God's mercy, for he has been valued and lifted up by Jesus. Thanks to him, the good has been shown in him, which until the transformation was obscured by evil. The new man knows the redemptive meaning of suffering, which he discovers through faith, and is always ready to become a sharer in Christ's sufferings. He is subject to God and united to Him, full of mercy for his fellow men. His love for the Church and for other people is constantly being refined, and is expressed in his concern to ensure that the Gospel reaches all people. He is shaped by Jesus into His image. In this way, the deeds of the new man reveal in all their fullness the likeness to the image of the Son of God. The new man is every Christian, conscious and steadfast in faith and love.²⁰

It should be noted that the process of transition from the 'old man' to the state of the 'new man' is what the Pope calls a salvific process, an ever fuller opening of humanity to the fruits of redemption for eternal life. This process is to continue until the end of time, until the resurrection of the dead, and it takes place in a sphere that cannot be expressed in words, the sphere of spirituality. In this process there must be a conversion, that is, an acceptance of the gift of the truth of conscience. This acknowledgement of evil requires a great effort on the part of man, which the Pope calls 'the toil of conscience'. Such an effort is necessary because it reveals the path of conversion in order to rebuild truth and love in the very heart of man, that is, to be open to the forgiveness that God wishes to grant.²¹

According to John Paul II, the process of spiritual transformation is expressed by penance, which means an interior change of heart, taking place under the influence of the word of God and in view of the kingdom of God. And it also signifies a change of life, which must be in accordance with an interior transformation. In this second meaning, repentance implies a process of conversion, expressing a continuous spiritual

²⁰ Por. Tamże, s. 268-269.

²¹ Por. tamże, s. 269-270.

Nawrócenie niesie zmianę dotychczasowego stosunku do Boga, do poniesionej winy, także do jej skutków oraz do bliźniego.²²

Czynienie pokuty, zdaniem Ojca Świętego, oznacza wysiłek, wsparty łaską Bożą, podejmowany każdego dnia na nowo przez człowieka, dążącego od całkowitego porzucenia w sobie „człowieka starego” i do przeobrażenia się w „człowieka nowego”, zmierzającego do przewyciężenia w sobie tego wszystkiego, co jest w nim niepodobieństwem do Jezusa. Tak pojęta pokuta jest nawróceniem, które zapoczątkowane w sercu człowieka uzewnętrznia się w czynach życia godnego człowieka. Zatem pokuta oznacza wyrugowanie grzechu, a u podstaw leży wewnętrzna przemiana, wyrażająca się w uczynkach pokutnych i w stylu życia. Proces ten też obejmuje rozbudzenie w sobie prawdziwej tęsknoty za świętością.²³

W procesie przemiany ze „starego” w „nowego” człowieka, Jan Paweł II wyróżnia dwa etapy. Pierwszy etap, trwający do momentu wyzwającego spotkania z Jezusem, oznacza porzucenie grzechu i pojednanie się z Nim, wejście na drogę bycia uczestnikiem życia Bożego. Drugi etap rozkładający się na całe życie człowieka, polega na ciągłym wzrastaniu w wierze i nawracaniu się, na dojrzewaniu duchowym, zmierzającym do osiągnięcia stanu życia chrysto-podobnego, a tym samym Bogu-podobnego. Ale punktem przełomowym w tym procesie jest chrzest święty, dzięki któremu zostaje zapoczątkowane życie duchowe. Przyjęcie chrztu świętego domaga się pójścia za Jezusem i uczestniczenia w Jego ofierze.²⁴

Jezus jest źródłem przemiany w „nowego człowieka” i zarazem wzorem nowego człowieczeństwa. Prawda o tym, że Jezus jest wzorem „człowieka nowego” wynika z faktu Wcielenia, gdyż jako Bóg stał się prawdziwym człowiekiem podobnym do nas we wszystkim z wyjątkiem grzechu. W Nim jest pełnia doskonałości; jest obrazem Boga niewidzialnego; na Jego obraz i podobieństwo każdy z ludzi został stworzony. W swoim człowieczeństwie Jezus pozwolił ludziom zobaczyć, kim są

²² Por. tamże, s. 270-271.

²³ Por. tamże, s. 271-272.

²⁴ Por. tamże, s. 272.

progress; a continual transition to a more perfect state than the previous one; a constant approach to the state of a fully new person. Conversion brings a change of attitude to God, to the guilt suffered, including its consequences, and to one's neighbour.²²

Doing penance, says the Holy Father, means an effort, supported by God's grace, made every day anew by a man striving from total abandonment of the 'old man' in himself and to transform himself into the 'new man', aiming to overcome in himself everything that is inimical to Jesus. So understood, penance is a repentance which, when initiated in the heart of man, is externalised in the deeds of a life worthy of man. Thus, penance implies the expulsion of sin, and at the heart of this is an inner transformation, expressed in penitential works and lifestyle. This process also involves the awakening of a genuine longing for holiness.²³

In the process of transformation from the 'old' to the 'new' man, John Paul II distinguishes two stages. The first stage, lasting until the liberating encounter with Jesus, means abandoning sin and reconciliation with Him and embarking on the path of being a participant in the life of God. The second stage, spreading over the whole of a person's life, consists in a continuous growth in faith and conversion, in spiritual maturation, aiming at a Christ-like state of life and thus God-like. But the turning point in this process is Holy Baptism, through which the spiritual life is initiated. Receiving holy baptism demands following Jesus and participating in his sacrifice.²⁴

Jesus is the source of the transformation into the 'new man' and at the same time the model of the new humanity. The truth that Jesus is the model of the 'new man' arises from the fact of the Incarnation, for as God He became truly man like us in all things except sin. In him is the fullness of perfection; he is the image of the invisible God; in his image and likeness every human being is created. In his humanity, Jesus allowed people to see who they are and who they ought to be, and

²² Por. tamże, s. 270-271.

²³ Por. tamże, s. 271-272.

²⁴ Por. tamże, s. 272.

i kim być powinni oraz na czym polega pełnia świętości, za którą serce człowieka z natury tęskni. Przywrócił w sobie podobieństwo Boże wszystkim ludziom, w których zniekształcone zostało ono przez grzech pierworodny. Stał się On prototypem stworzenia „człowieka nowego”, a zarazem doskonałym i ciągle aktualnym wzorem – choć ciągle niedościgłym. Jest to jednak możliwe dzięki pomocy Bożej, jaką otrzymują wierni w Kościele przez poddanie się łasce w sakramentach.²⁵

Z tego wynika, że wzorem ewangelizacji jest Jezus jako „nowy człowiek”. Ks. Parzyśzek wykazuje, że według Jana Pawła II, Jezus jest wzorem ciągle aktualnym z racji wyrażonej przez Niego woli, by ludzie odzwierciedlali Go w sobie przez zjednoczenie się w Nim na drodze sakramentalnej i przez naśladowanie. Osiągnięcie przez ludzi podobieństwa do Jezusa prowadzi do urzeczywistnienia się w nich w pełni „człowieka nowego”. Papież podkreśla, że w Jezusie można dostrzec objawiające się w Nim atrybuty „nowego człowieka”. Jest On żywym wcieleniem się świętości, jaka jest w Bogu, którą nakazywał i zalecał Bóg Izraelitom w czasach Starego Przymierza. Ta świętość nakazywana miała charakter moralny, ponieważ w tych nakazach i zaleceniach chodziło o to, by ludzie posiadli sprawiedliwość i wewnętrzną czystość, poprzez co osoba ludzka upodabnia się do Boga i staje się godną przez kult zbliżyć się do Niego. Wyrazem świętości Jezusa było całe Jego życie, czyny, szczególnie te, które podejmował z troski o uświęcenie wszystkich ludzi.²⁶

Autor na podstawie nauczania Papieża wykazuje świętość Jezusa, która objawiła się w Jego sprzeciwie wobec grzechu i wszelkiego zła, w ziemskiej misji, której celem było odkupienie człowieka. Jezus jest wzorem dla każdego człowieka i ponadto drogą do jej osiągnięcia. Jest także wzorem życia po synowsku zjednoczonego z Bogiem Ojcem. Całe Jego życie było zwrócone do Ojca, które wyrażało się w zachowywaniu przykazań Bożych i w trwaniu w miłości. Jezus też pełnił wolę Ojca, o czym świadczy Jego modlitwa i oddanie na drzewie krzyża. Jego posłuszeństwo Bogu było aż do śmierci pełne miłości oddania.

²⁵ Por. tamże, 273-274.

²⁶ Por. tamże, s. 277-276.

what the fullness of holiness for which the human heart naturally longs is. He restored in himself the likeness of God to all human beings in whom it had been distorted by original sin. He became the prototype of the creation of the 'new man', and at the same time the perfect and ever-present model - though still unsurpassed. This is possible, however, thanks to the divine assistance that the faithful receive in the Church through their submission to grace in the sacraments.²⁵

Accordingly, what follows is that the model of evangelisation is Jesus as the 'new man'. Rev. Parzyszek shows that, according to John Paul II, Jesus is an ever-present model because of his expressed will that people should reflect him in themselves by uniting themselves to him through the sacramental way and through imitation. The attainment of people's likeness to Jesus leads to the full realisation of the 'new man' in them. The Pope emphasises that in Jesus one can see the attributes of the 'new man' manifested in him. He is the living embodiment of the holiness that is in God, which God commanded and recommended to the Israelites under the Old Covenant. This commanded holiness was of a moral nature, for in these commands and precepts the idea was that people should possess righteousness and inner purity, through which the human person is conformed to God and made worthy through worship to approach Him. The expression of Jesus' holiness was his whole life, his actions, especially those he undertook out of concern for the sanctification of all people.²⁶

Driven by the Pope's teaching, the author demonstrates the holiness of Jesus, which was manifested in his opposition to sin and all evil, in his earthly mission aimed at the redemption of man. Jesus is a role model for every human being and, moreover, the way to achieve it. He also exemplifies a life of filial union with God the Father. His whole life was turned towards the Father, which was expressed in keeping God's commandments and abiding in love. Jesus also did the Father's will, as evidenced by His prayer and surrender on the tree of the cross. His obedience to God was, until his death, full of loving devotion. Therefore,

²⁵ Por. tamże, 273-274.

²⁶ Por. tamże, s. 277-276.

Dlatego przejście do swego życia przez ludzi tego wzoru, powinno się sprowadzać do pełnienia woli Bożej i uwielbienia Boga na modlitwie.²⁷

Ks. Parzyszek zaznacza, że Jezus jest wzorem doskonałej miłości. Wyrazem Jego miłości było całkowite posłuszeństwo Ojcu. Ponadto jest wzorem miłości bliźniego, objawiając ją oddaniem swojego życia za wszystkich ludzi na krzyżu. Był także wzorem sługi, aby innym służyć. Miłość ta była pokorna i bezinteresowna. Zaś miłość na krzyżu stała się najwyższym wzorem dla prawdziwej miłości ludzi. Stąd też jest wzorem dla każdego człowieka właściwej postawy wobec cierpienia, które towarzyszące ofierze składanej z miłości ma moc oczyszczającą i udoskonalającą. W tej miłości Jezusa Bóg Ojciec wprowadza człowieka w miłość i miłosierdzie. Dlatego miłość i miłosierdzie w ludziach mają być kształtowane według tej miary, jaka objawiona im została w Jezusie. Wobec tego stając przed Nim, jako Jego uczniowie powinni ten wzór miłości i miłosierdzia odzwierciedlać w sobie.²⁸

Miłosierdzie Jezusa, pisze ks. Parzyszek, było miłością współczującą, litującą się nad człowiekiem, dotkniętym nędzą, cierpieniem duchowym i fizycznym oraz dążącą do zaradzenia temu stanowi rzeczy. Jezus wcielił w siebie, uosobił w sobie miłosierdzie Boże, które jest nieodzownym wymiarem miłości jakby drugim jej imieniem, a zarazem właściwym sposobem objawiania się i realizacji wobec rzeczywistości zła, które jest w świecie. Będąc wcieleniem tej czynnej miłości, stawał się On dla wszystkich wzorem miłości miłosiernej wobec innych. Jego okazywane miłosierdzie na ziemi było podnoszeniem w górę, przewyciężaniem zła dobrem. Było wydobywaniem dobra spod jakichkolwiek nawarstwień zła, obecnego tak w świecie, jak i w człowieku. Jest On wzorem doskonale świadczonego miłosierdzia, przebaczenia i obdarowania, pochylania się nad każdą ludzką biedą z pragnieniem, by zaradzić wszelkim brakom dobra w człowieku.²⁹

Jezusa jako wzór „człowieka nowego” należy uszczegółowić stwierdzeniem, że był On w pełni wolny. Ukazał swym życiem, że wolność

²⁷ Por. tamże, s. 276-277.

²⁸ Por. tamże, s. 278-279.

²⁹ Por. tamże, s. 279-280.

when people adopt this model into their lives, it should come down to doing God's will and glorifying God in prayer.²⁷

Rev. Parzyszek points out that Jesus is the model of perfect love. His expression of love was total obedience to the Father. Furthermore, He is the model of love of neighbour, manifesting it by giving His life for all people on the cross. He was also the model of a servant, to serve others. This love was humble and selfless. In turn, love on the cross became the supreme model for true love of people. Hence, he is a role model for every human being of the right attitude towards suffering, which, accompanying a sacrifice made out of love, has a purifying and refining power. In this love of Jesus, God the Father introduces man to love and mercy. Therefore, love and mercy in people are to be shaped according to the measure revealed to them in Jesus. In view of this, standing before Him, as His disciples they should reflect this model of love and mercy in themselves.²⁸

The mercy of Jesus, writes Rev. Parzyszek, was a compassionate love, pitying human beings afflicted with misery, spiritual and physical suffering, and seeking to remedy this state of affairs. Jesus embodied, personified in himself, the mercy of God, which is an indispensable dimension of love as if it were its second name and at the same time a proper way of manifesting and realising itself in the face of the reality of evil that is in the world. Being the embodiment of this active love, He became for all a model of merciful love towards others. His demonstrated mercy on earth was an uplifting, an overcoming of evil with good. It was extracting good from underneath all the layers of evil present in the world and in man. He is the model of perfectly exercised mercy, forgiveness and giving, bending over every human misery with the desire to remedy every lack of good in man.²⁹

Jesus as the model of the 'new man' should be specified by stating that he was fully free. He showed by his life that freedom is achieved through service, mercy, and truth. He was full of merciful love and knew

²⁷ Por. tamże, s. 276-277.

²⁸ Por. tamże, s. 278-279.

²⁹ Por. tamże, s. 279-280.

osiąga się przez służbę, miłosierdzie świadczone ludziom, i dzięki prawdzie. Był pełen miłości miłosiernej i znał całą Bożą prawdę, utożsamiał się z nią. Przeszedł przez ziemię, by wyzwolić ludzi z niewoli grzechu, co jest wyzwoleniem do prawdy i przez prawdę. Głosił prawdę, walczył z kłamstwem i z ojcem kłamstwa. „Człowiek nowy” powinien włączyć się w dzieło wyzwolenia ludzi z niewoli grzechu i kłamstwa. Papież podkreśla, że wszystko czego naucza, gdy zostanie przyjęte przez ludzi, przyniesie im wyzwolenie, uczyni ich uczestnikami Prawdy, pozwoli im dostąpić wolności, jakiej zażywają dzieci Boże. Ks. Parzyszek pisze, że wielką rolę w życiu Jezusa jako wzoru „nowego człowieka” odgrywa fakt obecności w Nim pełni Ducha Świętego, a więc i pełni Bożej miłości, świętości, prawdy, wspólnoty z Ojcem. Dzięki temu życie Boże zyskało w Odkupicielu człowieka kształt widzialny, czytelny dla ludzi, stając się najprostszą drogą do Ojca.³⁰

Można podsumować, że wzór Jezusa wynika z faktu Wcielenia. Dlatego stał się On prototypem stworzenia „człowieka nowego”, a zarazem doskonałym i ciągle aktualnym wzorem. Jest tym samym ciągle aktualnym wzorem z racji wdrażonej przez Niego woli, by ludzie odzwierciedlali Go w sobie przez mistyczne zjednoczenie z Nim na drodze sakramentalnej i przez naśladowanie. Można zatem stwierdzić, że świętość i ewangelizacja nie tylko wymagają pobożności, ale także są drogą postępu do tegoż mistycznego zjednoczenia. Osiągnięcie przez wiernych podobieństwa do Jezusa prowadzi do urzeczywistnienia się w nich pełni „nowego człowieka”. Dlatego osobiste świadectwo powinno być obrazem jego wewnętrznej relacji do Boga, czyli obrazem jego świętości podczas realizacji nowej ewangelizacji.

Streszczenie

Ks. Parzyszek w obszernej analizie nowej ewangelizacji zaprezentował proces świętości, który się w jej dziele dokonuje. Czerpiąc z obszernego nauczania Jana Pawła II, daje obraz kształtowania się duchowej postawy chrześcijanina i budowania cywilizacji miłości, poprzez przemianę „starego człowieka” w „nowego człowieka”

³⁰ Por. tamże, s. 280-281.

all of God's truth and identified himself therewith. He crossed the earth to liberate people from the bondage of sin, which is liberation to and through the truth. He preached the truth, fought the lie and the father of lies. 'New man' should join in the work of liberating people from the bondage of sin and lies. The Pope emphasises that everything he teaches, when accepted by people, will bring them liberation, will make them participants in the Truth, will allow them to receive the freedom enjoyed by the children of God. Rev. Parzyszek writes that a great role in the life of Jesus as a model of the 'new man' is played by the fact of the presence in him of the fullness of the Holy Spirit, and thus the fullness of God's love, holiness, truth, communion with the Father. In this way, God's life took on a visible, humanly legible shape in the Redeemer of man, becoming the simplest way to the Father.³⁰

It can be summarised that the role model of Jesus arises from the Incarnation. Hence, He became the prototype of the creation of the 'new man' and, at the same time, the perfect and ever-present model. He is thus an ever-present model by virtue of the will implemented by Him that people should reflect Him in themselves through mystical union with Him in the sacramental way and through imitation. It can therefore be concluded that holiness and evangelisation not only require devotion, but are also a path of progression towards this mystical union. The attainment by the faithful of likeness to Jesus leads to the realisation in them of the fullness of the 'new man'. For this reason, personal witness should be a picture of one's inner relationship to God, i.e. a picture of one's holiness during the implementation of the new evangelisation.

Summary

In his comprehensive analysis of the New Evangelization, Rev. Parzyszek presents the process of holiness that takes place in its work. Drawing on the extensive teaching of John Paul II, he gives a picture of the formation of a Christian's spiritual attitude and the building of a civilisation of love, through the transformation of the 'old man' into the 'new man' and through the imitation of Jesus as

³⁰ Por. tamże, s. 280-281.

oraz poprzez naśladowanie Jezusa jako wzoru. W ten sposób ks. Parzyszek zachęca człowieka do refleksji nad osobistym włączeniem się w dzieło nowej ewangelizacji, a jednocześnie do podjęcia osobistego uświęcenia siebie i innych. Można nazwać piśmiennictwo Autora cennym kompendium wiedzy dla każdego chrześcijanina z zakresu życia duchowego jakie rozwija się w realizacji dzieła nowej ewangelizacji. Dlatego wszyscy chrześcijanie włączeni w ewangelizację znajdują treść dla rozwoju własnej świętości. To wzajemne odniesienie procesu świętości i procesu nowej ewangelizacji czyni analizę Autora nowatorską i twórczą. Jednocześnie stanowi ona wartościowe novum na polskim rynku teologii duchowości. Ludzie wierzący, gdy będą realizować świętość i znać prawdy Ewangelii, będą mogli realizować nową ewangelizację. Realizując ją wyrażają swoją miłość do Boga i bliźniego. Wobec tego istotę świętości w świetle nowej ewangelizacji można określić jako rozwój miłości Bożej, która nieustannie pogłębia się między Nim a bliźnim, gdyż buduje coraz głębszą jedność, prowadząc do zjednoczenia mistycznego z Jezusem, a jednocześnie wyzwala pragnienie świadczenia o Jego miłości swoimi słowami i czynami. Dlatego świętość chrześcijanina nie jest egoistyczna, ale jest ukierunkowana na drugiego człowieka. Cechy ludzkiego życia jak miłość, miłosierdzie, pokój itd. przez ewangelizację docierają najpierw do grona naszych najbliższych, potem do coraz większego grona społeczeństwa, wreszcie do ludzi całego świata. Stąd też życie chrześcijanina w realizowanym powołaniu powinno być świadectwem świętości i ewangelizacji.

Słowa kluczowe: świętość, ewangelizacja, stary człowiek, nowy człowiek, grzech, miłość Boga i bliźniego

BIBLIOGRAFIA

- Jan Paweł II, *Encyklika Dives in misericordia*, Watykan 1980.
- Jan Paweł II, *Encyklika Redemptoris Mater*, Watykan 1987.
- Parzyszek C., *Nowa ewangelizacja – drogą Kościoła do nadziei. Refleksje w oparciu o nauczanie Jana Pawła II. Biblioteka Instytutu Teologii Apostolstwa*, t. 10. „Apostolicum” Ząbki 2010.
- Parzyszek C., *Znaczenie nowej ewangelizacji dla odnowy współczesnego świata. Biblioteka Instytutu Teologii Apostolstwa*, t. 14, „Apostolicum” Ząbki 2012.
- Parzyszek C., *The New Evangelization as a Remedy for Dechristianization, Kontrast*, Warszawa 2012.
- Suwiński S., *Duchowość młodzieży w perspektywie ewangelizacji*, Pelplin 2021.
- Urbański S., *Życie kontemplacyjno-czynne chrześcijanina*, w: *Świętość chrześcijanina*, red. S. Urbański, W. Gałązka, seria: *Mistyka Polska* 118, Wyd. UKSW, Warszawa 2012, s. 137-148
- Weron E., *Apostolstwo laikatu w nauczaniu Jana Pawła II*, Ząbki 2007.

a model. In this way, Rev. Parzyszek encourages people to reflect on their personal involvement in the work of the new evangelisation and, at the same time, to undertake personal sanctification of themselves and others. The author's writings can be called a valuable compendium of knowledge for every Christian on the spiritual life that develops in the implementation of the work of the new evangelization. Therefore, all Christians involved in evangelisation find content for the development of their own holiness. This interrelation of the process of holiness and the process of the new evangelisation makes the Author's analysis innovative and creative. It also constitutes a valuable novelty on the Polish market of theology of spirituality. Believers, when they realise holiness and know the truths of the Gospel, will be able to realise the new evangelisation. In realising it, they express their love for God and neighbour. In view thereof, the essence of holiness in the light of the new evangelisation can be defined as the development of God's love, which continually deepens between Him and one's neighbour, as it builds an ever deeper unity, leading to mystical union with Jesus, and at the same time triggering the desire to witness to His love with one's words and actions. Therefore, the holiness of the Christian is not selfish, but is oriented towards the other. The qualities of human life such as love, mercy, peace, etc., through evangelisation, reach first the circle of our loved ones, then an ever larger circle of society, and finally the people of the whole world. Hence, the life of the Christian in the vocation pursued should be a witness to holiness and evangelisation.

Keywords: holiness, evangelisation, old man, new man, sin, love of God and neighbour

BIBLIOGRAFIA

- Jan Paweł II, *Encyklika Dives in misericordia*, Watykan 1980.
- Jan Paweł II, *Encyklika Redemptoris Mater*, Watykan 1987.
- Parzyszek C., *Nowa ewangelizacja – drogą Kościoła do nadziei. Refleksje w oparciu o nauczanie Jana Pawła II. Biblioteka Instytutu Teologii Apostolstwa*, t. 10. „Apostolicum” Ząbki 2010.
- Parzyszek C., *Znaczenie nowej ewangelizacji dla odnowy współczesnego świata. Biblioteka Instytutu Teologii Apostolstwa*, t. 14, „Apostolicum” Ząbki 2012.
- Parzyszek C., *The New Evangelization as a Remedy for Dechristianization, Kontrast*, Warszawa 2012.
- Suwiński S., *Duchowość młodzieży w perspektywie ewangelizacji*, Pelplin 2021.
- Urbański S., *Życie kontemplacyjno-czynne chrześcijanina*, w: *Świętość chrześcijanina*, red. S. Urbański, W. Gałązka, seria: Mistyka Polska 118, Wyd. UKSW, Warszawa 2012, s. 137-148
- Weron E., *Apostolstwo laikatu w nauczaniu Jana Pawła II*, Ząbki 2007.